

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]

Total No. of Questions : 26]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **458-M (RS)**

Code No. : **458-M (RS)**

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

[Total No. of Printed Pages : 4

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷ

D.El.Ed. SECOND YEAR

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು — ವಿಜ್ಞಾನ
(ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ)

**FACILITATING LEARNING — SCIENCE
(OPTIONAL)**

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 15. 10. 2020]

Date : 15. 10. 2020]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ]

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्याय दिलेले आहेत. अति योग्य उत्तर निवडा आणि उत्तर पत्रिकेत लिहा. सर्व प्रश्न सक्तीचे आहेत. 10 × 1 = 10

- शास्त्रीय ज्ञानाची वैधता स्थापित करताना महत्वाची भूमिका बजावणारा घटक हा आहे –
(A) पुरावा आणी वर्णन या मधील संबंध (B) फक्त साक्षोदारांची संख्या
(C) सखोल वर्णन (D) शास्त्रज्ञ संवहन कौशल्य.
- कोविड-19 या विषाणूच्या हल्याने मानवी शरीरातील हा अंतर्गत अवयव मुख्य बाधित होतो –
(A) हृदय (B) मुत्रपिंडे
(C) फुफ्फूसे (D) जठर.

D. El.Ed. - II (RS)

2116

[Turn over

3. फुलपांखराच्या विकासाच्या पायऱ्या ह्या आहेत –
 (A) अंडे, कोशावस्था, प्रौढावस्था, फुलपांखरू
 (B) कोशावस्था, प्राढावस्था, अंडे, फुलपांखरू
 (C) अंडे, प्रौढावस्था, कोशावस्था, फुलपांखरू
 (D) प्रौढावस्था, कोशावस्था, अंडे, फुलपांखरू.
4. एक वस्तू किंवा सौजा किंवा त्याचे गुणधर्म यांच्या सामान्यीकरण कल्पनांना असे म्हणतात –
 (A) मुद्दा (B) परिकल्पना
 (C) वैज्ञानिक तत्त्व (D) सिद्धांत.
5. वस्तूची स्थिती या घटकावर आधारित असते –
 (A) तापमान आणि वेग (B) वस्तूमान आणि दाब
 (C) तापमान आणि घनफळ (D) तापमान आणि दाब.
6. जेव्हां सर्व कल्पनांच्या नोंदी मौल्यमापना शिवाय केल्या जातात आणि नंतर फक्त समर्पक कल्पना विचारात घेण्याची पद्धत हो आहे –
 (A) विचारांचे काहुर (B) गट चर्चा
 (C) प्रात्यक्षिक (D) व्यक्ति अध्ययन.
7. विचारणा प्रशिक्षण नमुन्याला खालील पैकी कोणते ध्येय लागू होत नाही ?
 (A) प्रश्नविचारण्याची संधी
 (B) निरोक्षणाची संधी
 (C) विचारना करण्यासाठी आवश्यक कौशल्यांचा विकास
 (D) घटकांशाकडे अधिक भर देणे
8. उच्च क्रमांकातील एक अध्ययन साधन हे आहे.
 (A) चर्चा (B) क्षेत्र सहली
 (C) अंतरजाल (D) रेडिओ.
9. ESRU चक्राचा बरोबर क्रम ओळखा.
 I) शिक्षक विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद ओळखतात
 II) विद्यार्थ्यांच्या अध्ययनाला पाठींबा देण्यासाठी संग्रह केलेल्या माहितीचा वापर करतात
 III) शिक्षक प्रश्न विचारतात
 IV) विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद.
- यापैकी :**
 (A) (I), (II), (III) आणि (IV) (B) (III), (I), (II) आणि (IV)
 (C) (III), (IV), (I) आणि (II) (D) (III), (IV), (II) आणि (I).
10. विद्यार्थ्यांची स्वतःची शब्दसंग्रह आणि लिखन कौशल्य ओळखण्यासाठी याचा उपयोग करतात –
 (A) प्रतिसादात्मक प्रश्नांची रचना करणे (B) जोड्या जुळवा
 (C) बहुपर्यायी प्रश्न (D) रिकाम्या जागा भरण्याचे प्रश्न.

भाग - II

खालीलपैकी कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये. 5 × 2 = 10

11. “मानवाच्या प्रयत्नामुळे विस्तृत वैज्ञानिक ज्ञानाचा विकास झालेला आहे.” दोन मुद्द्यांद्वारे या विधानाचे समर्थन करा.
12. बाष्पीभवन म्हणजे काय ? दोन प्रकारचे बाष्पीभवन सांगा.
13. परावलंबी वनस्पती म्हणजे काय ? एक उदाहरण द्या.
14. स्व-अध्ययन पद्धतीच्या कोणत्याही चार मर्यादा लिहा.
15. विज्ञानाच्या अध्ययनामध्ये बालकांच्या विविध गरजा पुरविण्यासाठी कोणत्याही चार सुचना सांगा.
16. वैज्ञानिक कल्पनेतील वृद्धिच्या कोणतीही दोन सामान्य गुणलक्षणे लिहा.
17. सहकारी आणि सहयोगी अध्ययनासो संबंधित रचनावादाच्या सिद्धांतात आढळणारे कोणतेही दोन महत्वाचे मुद्दे लिहा.
18. “प्रश्न आणि उत्तर” या साठी परिणामकारी संपन्मुल म्हणून एका शिक्षकाच्या भूमिकेचे कोणतेही दोन मुद्दे स्पष्ट करा.

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायी प्रश्न दिलेला आहे. त्यापैकी (a) किंवा (b) चे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **एका** पानापेक्षा अधिक (जास्त) असू नये. 8 × 5 = 40

19. (a) वैज्ञानिक संशोधन अवलंबून असणाऱ्या कोणत्याही पाच प्रक्रिया स्पष्ट करा.

किंवा

- (b) “विज्ञान ज्ञानासी उपलब्ध स्थानिक ज्ञान आणि जाणून घेण्याची पद्धत समाजाकडून प्रतिबिंबित झालेली आहे.” दोन समर्पक उदाहरणासह या विधानाचे स्पष्टीकरण करा.
20. (a) खाद्य पदार्थांमध्ये ग्लूकोजचे अस्तित्व ओळखण्यासाठी कोणत्या प्रयोगाचे तुम्ही आयोजन कराल ? या प्रयोगाद्वारे विद्यार्थांमध्ये तुम्ही विकसित केलेल्या कोणत्याही दोन प्रक्रिया कौशल्याची नांवे लिहा.

किंवा

- (b) घनरूप, द्रवरूप आणि वायूरूप मधील कणांच्या हालचालीच्या नमुन्याच्या आकृतीचे वर्णन करा.

21. (a) एक विज्ञान शिक्षक प्रात्यक्षिक पद्धत परिणामकारक रित्या कशी वापरू शकतो ? प्रात्यक्षिक पद्धतीमधील शिक्षक आणि विद्यार्थी यांची भूमिका लिहा.

किंवा

- (b) विद्यार्थ्यांमध्ये अध्ययनाचा विकास करण्यासाठी आणि वर्तनकोची समस्या नियंत्रित करण्यासाठी वर्गखोलाचे तुम्ही आयोजन कसे कराल ?
22. (a) एक विज्ञान शिक्षक मार्गदर्शक संशोधक पद्धत परिणामकारक रित्या कशी वापरू शकतो ? मार्गदर्शक संशोधक पद्धतीची मुख्य चार महत्वाची वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

- (b) रचनावादाची मार्गदर्शक तत्वे म्हणजे काय ? कोणत्याही दोन तत्वांचे थोडक्यात वर्णन करा.
23. (a) 5E नमुन्याच्या गुंतवून ठेवणे आणि शोध घेणे या पायरीच्या प्रत्येकी पाच संभाव्य तंत्रे लिहा.

किंवा

- (b) अध्ययन अकार्यक्षमता आणि बुद्धिमांद्य विद्यार्थ्यांसाठी तुम्ही अध्यापन पद्धतीत कशी सुधारणा कराल ?
24. (a) उत्तम संपन्नमूलाची गुणलक्षणे कोणती ? थोडक्यात वर्णन करा.

किंवा

- (b) कोणताही विज्ञान नमुना बणविण्याची प्रक्रिया लिहा. हे तयार करताना विकसित केलेल्या कोणत्याही चार प्रक्रिया कौशल्याची नांवे लिहा.
25. (a) बहुपर्यायी प्रश्नाची रचना करताना कोणते येणारे अडथळे तुम्हो लक्षात ठेवले पाहिजेत ? तुमच्या निवडीच्या पाठावर एक बहुपर्यायी प्रश्न रचा.

किंवा

- (b) एका शिक्षकाने अहवाल तयार करताना लक्षात ठेवण्याजोगे कोणतेही दहा परिमाणे लिहा.
26. (a) विविध संकलनात्मक मौल्यमापनाचा अर्थ लिहा. शैक्षणिक वर्षारंभापासून आकलनात्मक आणि संकलनात्मक मौल्य मापनाचे एकत्रीकरण करण्याच्या चार मुद्द्यांचा कार्यतक्ता लिहा.

किंवा

- (b) टोपासहित आकृतीने मुलाना पुरविलेल्या संधी लिहा आणि त्यांचे घटक सुद्धा लिहा.

=====